

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa d. 14. Sierpnia. —

JO. Xiążę Lobkowicz, jako nowo mianowany Gubernator kraiu naszego, przyjmował w Niedzielę, t. i. dnia 13. b. m., całe Gremium Rady Rządu krajowego, wysokie Duchowieństwo, Wydział Stanowy i różnych Przełożonych znajdujących się tu Władz, Urzędów i naukowych zakładów, tudzież Wydział mieszczan i Oficerów tutejszcy milicyi mieyskię, którzy pospółem tém szczerze i serdeczniejsze niesli Xięciu powinszowania, ile, że ten dostojny Pan już iako Wice-Prezydent krajowego Rządu ziednał sobie u wszystkich klass i stanów w Narodzie powszechną miłość i naywyższe uwielbienie.

Dziś w tym samym celu udał się do Jego Xiążęcy Mości, Jenerał naczelnie dowódzący Hrabia Fresnel ze wszystkimi Jenerałami i Oficerami załogi tutejszcy, równie iak z Przełożonymi pojedynczych Wydziałów tutejszcy C. K. Jeneralnę Kancelaryi woyskowej.

Gazety Preszburzkie z d. 4. Sierpnia zawierają, co następuje: »Na ostatnie Poselstwo Stanów, nad którym w d. 1. t. m. toczyły się rozprawy w Izbie Magnatów na posiedzeniu 126 Seymowem, Izba ta kazała odpowiedzieć ustnie Izbie Stanów, iż obstawać musi przy dawniey uczynionem oświadczeniu względem punktu: «dotyczącego się konskrypcyi gruntów włościańskich, których używa ślacheć i z tychże opłaty prawny kontrybucyi», i dodać: iż, gdyby się w tęg mie-rze Stany nie zgodziły, nic innego nie pozostaie, iak przedstawić N. Panu nieporozumienie się Izb obiedwóch względem naywyższy Rezolucyi z d. 29. Maia b. r. Po ponowionych przełożeniach ku zgodzeniu się i na żądanie wielu Członków, zezwolił Zastępca Królewski z powodu ważności przedmiotu naradzać się ieszcze na posiedzeniach Cyrkularnych w celu dokładniejszego rozpoznania tych przełożeń. Co też zaszło w d. 2. i 3. t. m., a dzisiaj rezpltat tego w Poselstwie ułożony, zostanie na naybliższe posiedzenie Seymu przygotowany.»

W d. 18. z. m. o godzinie 10tęy rano wybuchnął straszny pożar w Zala-Egerszegh (miejscu zgromadzania się Stanów Komitatu Zaladerskiego),

który więcý iak 120 domów wraz z stodołami i budowlami gospodarskimi w perzynę zamienił. Spłonął także piękny, wielki z dwoma wieżami kościół parafialny u Śtęy Magdaleny, a pięć dzwono-wów stopiło się.

Haz. *cs kal. Tud.* donoszą z Stuhlweissenburga, iż w d. 2. z. m. pod Csak-Bereny, piorun uderzywszy w trzodę owiec rano między 4. i 5. godz. zabił sztuk 34; daley z Csongradu, iż w tameczney okolicy na początku przeszłego miesiąca straszna burza panowała. Między innemi burza ta wzniosła wóz siana z trzema końmi wraz z woźnicą w górę, niosła takowy w powietrzu spory kawatek, i potem rzuciła go na ziemię; wóz został zgruchotany, a woźnica potamał nogi.

(G. Wied.)

W d. 29. z. m. wszczął się ogień w Tryeście w jednym z tamecznych składów, który tak nagle w koto siebie obiał, iż domy pod liczbą 639, 640 i 641 w *Contrada degli artisti* stały się pastwą płomieni. Wypadek ten przyprawił o nędzę więcý, iak trzydzieści rodzin, ponieważ żaden dóm nie był zabezpieczony. Z tem wszystkiem towarzystwo ogniowe, dało naypierwéy na wsparcie nieszczęśliwych 500 ZR. (D. Au.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Chiny.

Chinskie Państwo podzielone na 20 prowincy; liczą 185 miast stołecznych i tyleż miast wielkich pierwszego rzędu. Taxy i podatki wynoszą rocznie 13 1/4 mil fu. szt. Potrzeba jednakże z tego potrącić 1,912,000 beczek zboża i ryżu na utrzymanie woyska i opatrzenie publicznych składów zbożowych. Służba cywilna kosztuje tylko 2 1/2 mil. fu. szt.; -lecz woysko sześć razy tyle; wydatek na toż woysko dochodzi 8 mil. f. szt. Między artykułami budżetu znajdujemy 6 milionów na utrzymanie rzeki żółtęy, 2 mil. na ogrody w Yuen-Ming i znaczne summy dla Ministrów pierwszey i drugiey klasy, których liczba wynosi 3525. Dochody krajowe w pieniądzech i produktach cenią na 30 mil. fu. szt. Cło wchodowe i wychodowe od Angielskich i Amerykańskich okrętów przypuszczanych do Kantonu, mogą owe dochody o milion powiększyć. Dochody Anglii mającýy tylko 22 mil. mieszkańców powięk-

szyły się w roku 1824 o półtora razy tyle, nad owe Państwa Chińskiego, które podług ostatniego przeliczenia ludności miało 146 mil. mieszkańców. Dwa miliony ludzi żyje ciągle na wodzie. Jest tam tylko 9,511 urzędników cywilnych i 7,552 Oficerów. Wojsko liczy 1,263,000 ludzi, to jest 822,000 piechoty, 410,000 jazdy i 31,000 żołnierzy morskich. (G. Wied.)

Portugalia.

Do odezwy Infantki z d. 12. Lipca dodane były następujące wyroki Dom Pedra: 1szy mianuje Parów Państwa, złożonych z Kardynała Patriarchy, 4 Arcybiskupów, 14 Biskupów, 2 Xiążąt, 25 Margrabiów, 42 Hrabiów i 2 Wice-Hrabiów; — 2. mianuje Xięcia Cadawal Prezydentem — 3. Kardynała Patriarchę Wice-Prezydentem Izby Parów; — 4. nakazuje przystąpić do wyboru Deputowanych do Kortezów podług przepisu Rozd. 5. Tyt. IV. Konstytucyi; — 5. upoważnia Rejentkę, zwołać i zaprowadzić pierwszych Kortezów, nie czekając epoki naznaczonej w Tyt. IV. Rozdz. I. Art. 18. Konstytucyi; — 6. nakoniec następujący wyrok: »Postanowiwszy, aby Parostwo w Portugalii było dziedziczne, uznając zatem za rzecz służną, rozporządzić, aby Patriarcha Lizboński, Arcybiskupi i Biskupi Państwa przez same wyniesienie onych do tęg godności zostawali Parami. — Wszystkie wyroki datowane są w Rio de Janeiro z d. 30. Kwietnia. (D. Au.)

Wielka Brytania i Irlandya.

W d. 28. Lipca odbyła się znowu Rada Gabinetowa; Ministrowie zebrawszy się o godzinie 2., lecz musieli czekać półtorej godziny na przybycie Lorda Kanclerza. (D. Au.)

O Lordzie Cochrane czytamy w pismach publicznych:

Lord Tomasz Cochrane był w r. 1814 Angielskim Kapitanem okrętu, Kawalerem orderu łaziennego i Członkiem Parlamentu. Gdy w wspomnianym roku chciał na okręcie »Piorun« odplłynąć z Anglii, został raptem arcastrzowany i stawiony przed Sądem Królewskim (*Kings-bench*). Obwiniano go, że przez rozsianie fałszywych wieści o klęsce Napoleona i śmierci, uzyskał znaczne podniesienie się papierów publicznych (*stocks*) i przeto nieprawnie wielkie osiągnął zyski. W skutek tego wskazano go na roczne więzienie, na wystawienie go na godzinę na placu giełdy i zapłacenie 1000 funt. szt. kary pieniężnej. Król złagodził wyrok względnie wystawienia iego osoby, iednakowoż pozbawiony został godności Kawalera i z Parlamentu wyłączony. W miesiącu Marcu 1815 udało się mu, że nie zapłaci-

wszy kary, umknął z więzienia. Przez wyborców Westminsterkich na nowo Reprezentantem wybrany, w sześć dni po ucieczce z więzienia udał się do Parlamentu, lecz znowu go uwięziono, w Sierpniu przed Sąd przysięgłych w Guilford stawiono, gdzie za winnego został uznany. Jeszcze raz przed Sąd Królewski wezwany, wskazany był powtórnie na więzienie, i dopóty w témże był trzymany, póki przyjaciele iego nie wypłacili przez składkę owę summy. Po uwolnieniu swoim udał się do Ameryki, gdzie szczególniej w służbie Rzeczypospolitej Chilijskiej przeciwko marynarce Hiszpańskiej odznaczył się, późnięj zaś przeszedł w służbę Cesarza Brazylijskiego, którego niebawem pozyskał względy, został mianowany Admiralem, Dowódcą całej floty, i otrzymał tytuł Margrabiego Maranhao i wielkie dobra. Poróżniwszy się z Rządem Brazylijskim, powrócił raptownie do Anglii roku zeszłego. Jego naynowsze przedsięwzięcie iest znaiome. (G. Wied.)

Francia.

Król pracował w d. 1. Sierpnia w St Cloud z Xięciem Doudeauville, i po Mszy dał prywatne posłuchanie Angielskiemu Admirałowi Sir W. Sidney Smith.

Gwiazda już przed kilkoma dniami uczyniła uwagę, iż od początku nowego głosowania Sądu Parów w sprawie Ouvrarda o kontrakty na dostawę, zdania ani na chwilę nie były wątpliwe, i że wnioski Jeneralnego Prokuratora z nieiakiemi odmianami byłyby były przyjęte. W naynowszym swoim Numerze mówi teraz: »Uwaga ta przy rozpoczętém głosowaniu w dniu 31. Lipca względem faktów zarzuczanych Jeneralnemu Intendentowi wojsk hiszpańskich P. Sicard, potwierdziła się, ponieważ już dwie trzecie części Parów oświadczyło swoje zdanie, a większość znowu w myśli Jeneralnego Prokuratora.« Kuryier czyni uwagę: »iż tylko 12 Parów głosować miało w d. 31. za publicznymi i zbliżającami rozprawami, zaś 75 było za wnioskiem Jeneralnego Prokuratora; on, Kuryier, (iako też Aristarque) żałuje, iż obwinieni przy zamkniętych drzwiach będą uwolnieni; Prezydent Ministeryalny, słusznie mówił z trybny, że Izby nie będą w tęg sprawie miały dokładnego wyobrażenia.« — Niektóre z gazet czynią uwagę, iż do Parów, którzy już w d. 29. żądali publicznych rozpraw, liczyć należy Xięcia Coislin, Hrabiego Juigné i Margrabiego Barbé Marbois.

Jenerał Andreossy, Jeneralny Dyrektor Administracyi żywności, w Pamiętniku swoim wzglę-

dem sprawy Ouvrarda przytacza następujące zdanie Marszałka St. Cyr: »Długie ociąganie się Rządu względem wojny hiszpańskiej i jego raptowne postanowienie, takowej prowadzenia, gdy przez wszystkie swoje organy ogłosić kazał swój formalny zamiar utrzymania pokoju, — tego są do wiary podobne prawdziwe przyczyny błędów w tej rzeczy poczynionych. Jak wiadomo, mówi d. rzezy Jenerał Andreossy, Gabinet podzielony był iey Jenerał Andreossy, Gabinet podzielony był w zdaniu na przełożenie prowadzenia wojny; P. Villele niechciał iey stanowczo; iednakowoż Minister wojny Marszałek Wiktor czynił przygotowania do teyże, i przekroczył nawet swój budżet z 1822 o 5 mil. fr., za które nakupił żywności. Wprawdzie te 5 mil. pokryło rozporządzenie Królewskie; lecz gdy Minister żądał nowych funduszów do dalszych przygotowań, odpowiedzieli mu jego towarzysze: »iż musi oczekiwać prawnego kredytu.« Z tego powodu wstrzymane zostały jego przygotowywania, i gdy mowa z Tronu z d. 28. Stycznia 1823 pochód do Hiszpanii za uchwalony ogłosila, iuż woyska tamże wyruszyły. Wprawdzie Minister w swoim raporcie z dnia 21. Marca oświadczył Królowi »wszelką gotowość do pochodu,« atoli niepodobienstwo tego faktu powinno było w oczy uderzyć. W istocie wydał Minister rozkazy do organizacyi rozmaitych administracyi woyska, iakoto żywności, zdrowia i transportu; iednakowoż przezo nie zostały urządzone, i tylko same stronnictwo, obawiające się, aby sposobność do wojny nie znikła, starało się zapewnienie Ministra iako gruntowne rozszerzać. Minister niesłusznie przyrzekał więcey nad to, co mógł w tak krótkim czasie, atoli i Ministerium niesłusznie samym słowem wierzyło. Ci, którzy wiedzieli, lecz Ministra potępić chcieli, milczeli. I tak się stało, że Francya po dwudziestoletniemu doświadczeniu prowadzenia wojny, w oczach Europy okazała się iako nowicjusz w zarządzie woijnym. (D. Au.)

Rząd Francuzki dał rozkaz wszystkim Hiszpanom do Bajonny zbiegłym, aby albo do Hiszpanii powrócili, lub się udali do Burgos, które miasto przeznaczone dla wszystkich zbiegów hiszpańskich. (G. Wied.)

Włochy.

Gazeta Genueńska z d. 26. Lipca donosi, iż nadzieia, iaką miano o ustaniu powietrza w szpitalu Varignańskim, teraz skuteczną została. (D. Au.)

Rossya.

— Z Petersburga d. 17. (29.) Lipca. —

Jego Cesarzewiczowska Mość Następca Tro-

nu, i ich Cesarzewiczowskie Mości Wielkie Xiężniczki Marya i Olga Mikołajewny, wyiechali dnia 10. b. m. ztąd do Moskwy, którą to podróż odbędą w dniach dziewięciu.

Ogłoszono w Petersburga program uroczystego wiazdu Cesarza na Koronacyią do pierwszej stolicy Moskwy, i obrzędu Koronacyi mającej się odbyć z wszelką świetnością, który później umieścimy. — W Ukazie Monarchy do rządzącego Senatu ogłoszono, iż moneta złota, srebrna i miedziana mająca krążyć w narodzie w czasie panowania N. Pana, zostaje co do wagi, proby, wielkości i zewnętrznego kształtu swego iakąż iaka krążyła w czasie przeszłego panowania, wyjąwszy iż na monecie srebrnej wszystkich gatunków, wyobrażony będzie Orzeł leżący z rozpostartemi skrzydłami.

Paweł Pestel, Konrad Ryleiew, Sergiusz Murawiew-Apostol, Michał Bestużew-Riumin i Piotr Kachowski, zbrodniarze stanu, skazani wyrokiem najwyższego Sądu z dnia 11. b. m. na szubienicę, zostali powieszani publicznie d. 13. b. m. między godziną 4tą i 5tą z rana, na iednym z zewnętrznych szanców cytadeli Petersburskiej. Wszyscy zbrodniarze Stanu skazani na degradowanie, odebrali też karę na stoku cytadeli, zaraz po exekucyi tamtych.

Urzędowe akta, ogłoszone w tym przedmiocie, umieścimy w późniejszych numerach pisma naszego. (M. War.)

Z Moskwy d. 17. (5.) Lipca.

Onegdaj ogłoszono następujące obwieszczenie wszystkim władzom wojskowym i cywilnym: »Najiasniejszy Cesarz Mikołaj I. Samodzierzca wszech Rossy, naytaskawiey polecik raczył Xięciu Galicynowi, Jeneralnemu Gubernatorowi Moskwy, aby rozkaz niniejszy ogłosił wszystkim zwierzchnikom władz wojskowych i cywilnych, czem Najiasniejszy Pan, w ciągu miesiąca pobytu swego w Moskwie, zatrudnić się postanowił, do którego to obwieszczenia wszyscy stosować się powinni. Dnia 30. Lipca Najiasniejszy Cesarz Mikołaj I., z Najiasniejszą swą małżonką Cesarzową Alexandrą Federowną przybędzie do Piotrowskiego pałacu (trzy wiorsty od miasta) w którym dwa dni zamieszkać raczy. Dnia 1go Sierpnia Najiasniejsze Cesarstwo odprawi wiazd do Moskwy, do pałacu Cesarzkiego. Dnia 2go i 3go, najiasniejszy Pan lustrować będzie zebrane tu woysko. Dnia 4go i 5go, z rozkazu Najiasniejszego Pana całe woysko będzie iadło na Dziewiczem polu. Dnia 7go, 8go, 9go i 10go Najiasniejszy Cesarz będzie odbywał posiedzenia w wszystkich władzach wojskowych i cywilnych. Dnie od 11go do 17go, Najiasniejszy Cesarz zastrzegł sobie do

szczególnych interesów Państwa. Na dzień 18. Nayaśniejszy Pan wyznaczył obchód koronacyi. Dnia 19go i 20go wszystkie Stany mieć będą posłuchania u nayaśniejszego Pana. W dniu 21. i 22. Sierpnia, z rozkazu nayaśniejszego Pana, urzędnicy wszystkich władz, i przetożeni kupieccy, obiadować będą w środku wielkiego nowego teatru, który teraz z umysłu do tego został przysposobiony. Nayaśniejszy Cesarz Mikołaj I, dostojna Jego małżonka Cesarzowa Alexandra Fedorowna, Nayaśniejsza Cesarzowa Maryja Fedorowna, Wielki Xiążę Michał Pawłowicz i Wielka Xiężna Helena Pawłowna, osobiście tamże przybydź racza. Od dnia 24go do dnia 29go Sierpnia codzień odbywać się będą ćwiczenia wojskowe. Dnia 30go Sierpnia Nayaśniejszy Pan opuści Moskwę i uda się do Warszawy.

Dnia 28. Sierpnia rozpoczną się reprezentacye we wszystkich 3 teatrach. Przybyło tu już kilka karet i koni dworskich z Petersburga.

(M. War.)

Dostłowny przekład noty urzędowey Porty Otomańskiej, podaney Panu Mincyaki Sprawiającemu interessa Rossyi z d. 7. Xiężyca Schewal roku 1241 I. (13. Maia 1826.)

Wysoka Porta powzięta wiadomość o treści noty urzędowey z dnia 24. Marea r. b., którą Sprawiający interessa dworu Cesarzsko-Rossyjskiego, nasz bardzo światły przyjaciel P. Mincyaki, złożył na ostatniej konferencyi. Tłómaczenie tej noty zawiera, że N. Cesarz Rossyjski w skutku swoich czystych i życzliwych zamiarów, żąda i pragnie, aby sposób mianowania i atrybucyie Beschlis-Agów iakoteż liczba żołnierzy Beschlis w obu prowincyach, przywrócone zostały na tę samą stopę na iakie były przed powstaniem zamieszek; aby Deputowani z Serwii, którzy znajdują się w Konstantynopolu u Bostandziego Baszy, wypuszczeni zostali na wolność, i aby z iedney i z drugiey strony mianowano pełnomocników, którzyby udali się na granicę dla dokończenia i oznaoczenia za pomocą chęci wzajemnie zadowolniających obie strony, negocyiacy poprzednio rozpoczętych w Konstantynopolu między delegowanymi Wysokiey Porty i byłym posłem dworu Rossyjskiego P. de Strogonów, które zbieg oholiczności zawiesił.

Jawnem i powszechnie znanem iest, że zawsze Wysoka Porta, przywiązuąc się do zupełnego wykónania zaręczeń i zobowiązań zaciągnię-

tych, ze wszystkimi przyjacielskimi Mocarstwami a szczególnie z dworem Rossyjskim, który iest iey ścisłym przyjacielem, ciągle usiłowała, utrzymać się z nim w stósunkach dobrego porozumienia. W skutku tey zasady, równie ożywiona chęcią urzędzenia w sposób odpowiedni iasnym traktatów zaręczeniom, nad któremi delegowani obu Państw dawniey negocyacye rozpoczęli, i chęć oddalić i zniszczyć przez to wszelki powód do podobnych rozpraw, między dwoma dworami, Wysoka Porta w żadnym czasie niebędzie się wzbraniała odmówić swego przychylenia się do takowego układu, podług podstaw i zasad wówczas przyiętych. Oprócz tego, gdy Nayaśniejszy Cesarz wszech Rossyi, powodowany otwartości i prawości uczuciem, oświadczył dziś w życzliwości swojej, że pragnie obmyśleć sposoby naywłaściwsze do ugruntowania w związków szczerey przyiaźni między dwoma wysokimi Państwami i gdy uczynił propozycyją umawiać się o nie podług traktatów z wszelkim prawem i sprawiedliwością, niemieszając do nich innych kwestyi, Wysoka Porta uważa ten krok za dowód wysokiey słuszności i umiarkowania, które tego Monarchę odznaczają. Przeto chcąc ze swojej strony okazać Nayaśniejszemu Cesarzowi wysokie uczczenie i szczególnie względy, pospiesza zadosyć uczynić powyżey wzmiankowanym żądaniom uważając szczere i serdeczne swoje przychylenie się iako szczególną przepowiednię bliskiego przywrocenia dobrej harmonii między dwoma Państwami. — A nayprzód, było zamiarem wysokiey Porty, utrzymanie, obok przywilejów których używają obadwa Xięstwa Multan i Wołoszczyzny, pokoju i spokojności publiczney w tych prowincyach, i bez żadnego interesowanego widoku, Wysoka Porta uważała poabyt Beschlis-Agów i ich żołnierzy, iako potrzebny do utrzymania porządku. Jednakże ponieważ nie ma rzeczy, któraby nad życzenie wielkiego przyjaciela przenieść można, rozkaz wydany oddzielnie do Gubernatora Sylistryi, poleca mu, aby przeprowadził na tę stronę Dunain, Besch-Beschlis-Agów i ich żołnierzy, a inny rozkaz wydany oddzielnie do Woiewodów, poleca im, aby sami mianowali Beschlis-Agów, którzy mają poprzedzających zastąpić: przydając, żeby co do liczby i obowiązku prostych Beschlis, wszystko odbywało się zupełnie tak iak przed powstaniem. W ten sposób, *in statu quo* przywrócone iest w obu Xięstwach.

(Dokończenie nastąpi.)

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest Ner. 32. Rozmaitości.)